

Fontenblo mieste Prancūzijoje bus įamžintas partizanų vado Jono Žemaičio atminimas

Prancūzijos mieste Fontenblo planuojama įamžinti Lietuvos partizanų vado Jono Žemaičio-Vytauto atminimą, pranešė Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centras (LGGRTC).

Centro laikinasis vadovas Arūnas Bubnys ir vyriausiasis istorikas Dalius Žygelis liepą lankėsi Prancūzijoje, susitiko su Fontenblo savivaldybės atstovais ir aptarė J. Žemaičio-Vytauto įamžinimo klausimą.

Planuojama ant pastato, kuriame 1936-1938 metais veikė Artilerijos mokyklos karininkų bendrabutis ir gyveno J. Žemaitis, įrengti memorialinę lentą.

Anot pranešimo, dėl to sutarta tiek su savivaldybės, tiek su pastato savininkais.

1936-1938 metais J. Žemaitis studijavo tuometėje Fontenblo Artilerijos mokykloje.

LGGRTC teigimu, jaunas Lietuvos kariuomenės leitenantas buvo vienas iš daugelio užsienio karininkų, tobulinusių karinį išsilavinimą Prancūzijoje.

J. Žemaitis-Vytautas buvo nepriklausomos Lietuvos karininkas, 1944 metais jis įsitraukė į Vietinės rinktinės veiklą, buvo „Žebenkštis“ partizanų rinktinės štabo viršininku, vadovavo Kęstučio apygardai, o nuo 1948 metų – visai Vakarų Lietuvos partizanų sričiai.

J. Žemaitis su kitais septyniais partizanų vadais 1949 metų vasario 16 dieną pasirašė Lietuvos laisvės kovos sąjūdžio Tarybos Deklaraciją. Ji skelbė, kad

aukščiausias teisėtas valdžios organas Lietuvoje yra partizanų vadovybė, o jų kovos tikslas – atkurta nepriklausoma parlamentinė Lietuvos Respublika.

Deklaracija kartu su kitais Lietuvos partizanų vadų suvažiavime priimtais dokumentais sudarė teisinį ir politinį Lietuvos ginkluotojo pasipriešinimo pagrindą, įteisino Lietuvos laisvės kovotojų sąjungą kaip visuotinio organizuoto ginkluotojo pasipriešinimo sovietinei okupacijai organizaciją, o jos Tarybą – kaip vienintelę teisėtą valdžią okupuotos Lietuvos teritorijoje.

Ši deklaracija greta 1918-ųjų vasario 16-osios ir 1990-ųjų kovo 11-osios aktų yra vienas iš trijų atraminių modernios Lietuvos valstybės dokumentų.

J. Žemaitis-Vytautas buvo išrinktas Laisvės kovų sąjūdžio Tarybos prezidiumo pirmininku, turinčiu aukščiausios krašto politinės ir karinės valdžios įgaliojimus. Kartu jam suteiktas Laisvės kovotojo partizano generolo laipsnis.

Valstybės vadovo pareigas J. Žemaitis-Vytautas ėjo iki savo mirties 1954 metų lapkričio 26 dienos.

1953 metų gegužės 30 dieną po išdavystės buvo suimtas ir nugabentas į Maskvos Butyrkų kalėjimą, kur 1954 metų lapkričio 26 dieną nužudytas.

Lietuvai atgavus nepriklausomybę, J. Žemaitis-Vytautas po mirties apdovanotas Vyčio Kryžiaus ordino Didžiuoju kryžiumi.

2009 metais Seimas jį pripažino kovojusios su okupacija Lietuvos valstybės vadovu, faktiškai vykdžiusiu prezidento pareigas.

Partizaninis karas prieš Sovietų Sąjungos okupaciją Lietuvoje vyko 1944–1953 metais.